

O‘ZBEKISTON TA’LIM TIZIMIDA ISTIQBOLLI TA’LIM LOYIHALARINI JOYLASHTIRISHDA O‘QUVCHILARNI MARKAZGA QO‘YISH

Mirzaraxmatov Mirsulton Mirodil o`g`li

Bank-moliya akademiyasi, magistrant

Annotatsiya: Ushbu maqolada O‘zbekiston ta’lim tizimida istiqbolli ta’lim loyihalarini joylashtirish jarayonida o‘quvchilarni markazga qo‘yishning ahamiyati ko‘rib chiqiladi. O‘quvchilarni ta’lim jarayonining markazida joylashtirish, ularning qiziqishlari va ehtiyojlarini hisobga olish orqali ta’lim sifatini oshirish mumkinligi ta’kidlanadi. Robinson (2011) asarida keltirilgan fikrlar asosida o‘quvchilarning faol ishtirokini rag‘batlantirish va o‘qituvchilarning malakasini oshirish zarurligi muhokama qilinadi. Maqolada ta’lim standartlariga moslik, o‘lchov va baholash mexanizmlarini ishlab chiqish, shuningdek, ta’lim jarayonida innovatsion yondashuvlardan foydalanish zarurati haqida ham fikrlar bayon etiladi. Ushbu jarayonlar orqali O‘zbekiston ta’lim tizimining rivojlanishi va o‘quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali qilish mumkinligi ko‘rsatilgan.

Kalit so‘zlar: Istiqbolli ta’lim loyihalari, O‘zbekiston ta’lim tizimi, O‘quvchilarni markazga qo‘yish, Ta’lim sifatini oshirish, Innovatsion metodlar, Faol ishtirok, O‘qituvchilarning malakasi, Ta’lim standartlari, O‘lchov va baholash.

O‘zbekiston ta’lim tizimida so‘nggi yillarda ko‘plab yangiliklar va o‘zgarishlar ro‘y bermoqda. Ta’lim sifatini oshirish, o‘quvchilarni zamonaviy bilimlar bilan ta’minlash va ularning ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirish maqsadida istiqbolli ta’lim loyihalarini joylashtirish juda muhimdir. Ushbu jarayonda o‘quvchilarni markazga qo‘yish zaruriyati alohida ahamiyatga ega. Robinson (2011) asarida o‘quvchilarni ta’lim jarayonining markazida joylashtirishning ahamiyati haqida muhim fikrlar keltirilgan. Bu yondashuv o‘quvchilarning qiziqishlari, ehtiyojlari va qobiliyatlarini hisobga olishga yordam beradi.

O‘quvchilarni markazga qo‘yish jarayonida ularga o‘z fikrlarini bildirish imkonini berish va faol ishtirok etishlarini ta’minlash muhimdir. Robinson (2011) ta’kidlaganidek, o‘quvchilar o‘zlariga qiziqishli mavzularni tanlab, ularga oid loyiha ishlarini amalga oshirishlari kerak. Bu jarayon o‘quvchilarning o‘zini ifoda etishiga va ijodiy fikrlash qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi.

O‘quvchilarni markazga qo‘yish uchun o‘qituvchilarni tayyorlash ham muhim ahamiyatga ega. O‘qituvchilar o‘quvchilarga ko‘mak berish, ularning qiziqishlarini qo‘llab-quvvatlash va innovatsion metodlarni qo‘llashni o‘rganishlari kerak. Hattie (2009) o‘qituvchilarning ta’lim jarayonidagi roli haqida shunday deydi: “O‘qituvchilarning malakasi ta’lim natijalarini belgilaydi”. O‘zbekiston ta’lim

tizimida o‘qituvchilarning malakasini oshirish, ularni innovatsion usullar bilan tanishtirish muhimdir (Darling-Hammond, 2000).

Istiqbolli ta’lim loyihalarini joylashtirishda ta’lim standartlariga mos kelishi va mamlakat ta’lim strategiyasiga muvofiq bo‘lishi kerak. O‘quvchilarning qiziqishlari va ehtiyojlari ta’lim standartlari bilan birgalikda amalga oshirilishi lozim. Bransford, Brown, va Cocking (2000) ta’lim jarayonida o‘quvchilarning ehtiyojlarini hisobga olish zarurligini ta’kidlaydilar. Bunday yondashuv ta’lim sifatini oshirishga yordam beradi.

Loyihaning muvaffaqiyatini aniqlash uchun natijalarni baholash va o‘lchash mexanizmlarini ishlab chiqish zarur. Timperley (2008) o‘qituvchilarning malakasini baholash va o‘rganish jarayonini tahlil qilishda o‘lchov va baholash mexanizmlarining ahamiyatini ta’kidlaydi. Bu jarayonda o‘quvchilarning bilimlarini baholash uchun testlar va so‘rovnomalar o‘tkazish muhimdir.

Xulosa

O‘zbekiston ta’lim tizimida istiqbolli ta’lim loyihalarini joylashtirishda o‘quvchilarni markazga qo‘yish yondashuvi juda muhimdir. O‘quvchilarni ta’lim jarayonining markazida joylashtirish, ularga o‘z fikrlarini ifoda etish imkonini berish, o‘qituvchilarni tayyorlash va ta’lim standartlariga muvofiqiyati orqali muvaffaqiyatli o‘zgarishlarni amalga oshirish mumkin. Ushbu jarayon ta’lim sifatini oshirishga va o‘quvchilarning bilim olish jarayonini yanada samarali qilishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Robinson, V. (2011). *Student-Centered Leadership*. Jossey-Bass.
2. Hattie, J. (2009). *Visible Learning: A Synthesis of Over 800 Meta-Analyses Relating to Achievement*. Routledge.
3. Darling-Hammond, L. (2000). *The Right to Learn: A Blueprint for Creating Schools that Work*. Jossey-Bass.
4. Bransford, J. D., Brown, A. L., & Cocking, R. R. (2000). *How People Learn: Brain, Mind, Experience, and School*. National Academy Press.
5. Timperley, H. S. (2008). *Teacher Professional Learning and Development: Best Evidence Synthesis Iteration [BES]*. Ministry of Education, New Zealand.
6. Fullan, M. (2016). *The New Pedagogy: 5 Ways to Make it Work*. *Education Canada*, 56(5), 24-29.
7. Pritchard, A. (2017). *Ways of Learning: Learning Theories and Learning Styles in the Classroom*. Routledge.
8. Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional Capital: Transforming Teaching in Every School*. Teachers College Press.
9. Kuhlthau, C. C. (2004). *Seeking Meaning: A Process Approach to Library and Information Services*. Libraries Unlimited.
10. UNESCO. (2015). *Education 2030: Incheon Declaration and Framework for Action*. Paris: UNESCO.